

Ambtenaar in de gezondheidszorg en andere gedichten

Rosalie Sprooten

bron

Rosalie Sprooten, *Ambtenaar in de gezondheidszorg en andere gedichten*. Aap, Maastricht 1980
(3de druk)

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/spro002ambt02_01/colofon.php

© 2017 dbnl / Rosalie Sprooten

Voorwoord.

Kennismaking met de psychiatrie is voor mij op velerlei wijze een ontgoocheling geworden, zo sterk dat ik mijn vertrouwen hierin nog lang niet heb teruggevonden.

Alhoewel ik weet, dat de aanwezigheid een realiteit is en alhoewel ik ook beseft, dat het voor mensen hulp kan betekenen.

Mijn ontgoocheling werd aanvankelijk veroorzaakt door een voor mij onvoorstelbare strijd om macht, aanzien, positie, ideeën of idealen, te vaak met voorbijgaan van die mensen die hulp nodig hadden. Inplaats van terecht te komen in een wereld waarin het persoonlijk contact de omgangsvormen tussen mensen bepaalde, kwam ik terecht in een onpersoonlijke, kille, vaak afschuwelijke wereld.

Later werd mijn ontgoocheling veroorzaakt door de vervreemding die zich van mijn persoon dreigde meester te maken, door wantrouwen en radicalisering, waartoe ik mij liet verleiden, om niet steeds te vluchten.

In Rosalie heb ik iemand leren kennen in wie ik een stuk enthousiasme en geloof in het vak heb

gevonden. Ook zij heeft de prijs moeten betalen voor de strijd, die ze heeft moeten leveren om in deze wereld mens te worden, maar vooral ook te blijven.

In haar hier gebundelde gedichten zijn de onpersoonlijke wereld en de eigen strijd daarin, in de twee delen duidelijk herkenbaar. Ze is persoonlijk, signalerend, eerlijk en openhartig zonder verstrikt te zijn in rancunes.

Haar verwoordingen zijn beeldend en raak, haar gedichten erg goed.

En in hun bundeling behelzen ze een krachtige waarschuwing, gepaard aan een inspirerende en creatieve kijk op mensen.

Moge deze bundel voor velen een inspiratie zijn om persoonlijk met mensen om te gaan, zoals de omgang met Rosalie voor mij een persoonlijke en inspirerende beleving is.

Peter van den Hout.

Ambtenaar in gezondheidszorg

Voor het dagelijks brood
een loodzware hand uitsteken
lettergrepen
zorgvuldig wegen
van warm naar koud
en omgekeerd
en - god zegen de greep -
wat wonden helen.
teksten
van edele woorden
smeren langs de lijn
van een ambtelijke
organisatie.

thuis komen
in witte muren
het resultaat
van bleke handen zien
apostolisatie
lozen
met hete alcohol
en sterreclame.
wachtend
op wat kleur
in huis.

Kliniek

Lange gangen
vertragen de pas

een muur van glas
is een doorzichtige muur
vol glurende ogen.

Krankzinnigheidsverklaring

Uitgemeten
beslaat een kreet
de volle breedte van het blad.

katatone schizofrenie
met geneurotiseerde gedragspatronen
gekoppeld
aan ineffectief afweermechanisme

ik noem maar wat.

je actieradius
heb je sindsdien
noodzakelijkerwijs
verkleind
tot de grond onder je voeten.

Opname

Gevangen in muren
en medische taal
ben ik opgenomen
in de eindeloze
tijdsruimte.

grenzen vervagen
in de ontluistering
door zoveel marskramers
ten uitvoer gelegd.

oorlog tot in merg en been.

wie ben ik?
hoe sta ik op
uit dit graf?

buiten de muren
van het getto
ben ik vogelvrij
verklaard.

vergaapt de burger zich
aan wat hij
zelf heeft gebaard.

Noodwoning

Met enige zekerheid
weet hij
dat het niet anders kan

maar als
de ambtenaren vluchten
uit de lange gangen
voelt hij even heimwee
naar het warme nest
uit zijn herinnering.

Gesprek

Nog verborgen
in de moederschoot
wiegt hij in zijn jongensjaren

zo bang
voor de regen

met een
zich herhalende
blik op de klok
doodt hij
de tijd in zich zelf.

Isolement I

In je bunker
sterft een laatste lach
zwaar gepantserd
betrek je weer de stellingen
nieuw verworven zonnen
hangen als prothesen
aan de vlaggemast.
volhardend in je angst
wordt mijn toegestoken hand
onbarmhartig afgehakt
jouw winter
gaat alweer beginnen
en binnen in je hart
zoeken jonge vogels
wanhopig naar een uitweg.

Isolement II

Diep weggedoken
achter je muur van zwijgen
herken ik je
aan je blauwe ogen

stap na stap
ga je verder weg
je hand reikt nauwelijks
nog mijn vingertoppen

vermoeid haal je adem
met zichtbare tegenzin
sluit je de deur
je bent weer alleen

mijn goed bedoelde woorden
blijven plakken aan de muur
met de moed der wanhoop
blijf ik je roepen.

Isolement III

Je leeft in een kerker
hurkt bij smeulend vuur
snijdt de touwen door

ik roep
hangende over de rand
je naam

mijn woorden
verliezen hun lading
in de gaten van je handen

Herberg

In weer en wind
ben ik je doorgangshuis
je zult er schuilen
en je koesteren in mijn zon

je plukt de vruchten
van mijn tak
als een hond
lik ik je wonden schoon

ik huil als jij huilt
ik woon in je angsten
ik leef als jij leeft
mijn hand is open voor jou

in weer en wind
ben ik je doorgangshuis
aarzelend kom je naar binnen
je ogen en oren geopend

klaar om te vluchten
of je te verschuilen
als een stervende kat
je angst is nog groot.

Anonimus

Nachtvlinderachtig
beloop je de wegen
je leven
en ons gesprek

je hebt wel
een grote paraplu.

ook als de regen
nog niet
in zicht is
duik je onder

puzzelmaker
rimpelmaker
aan mijn hoofd,
vraag en wedervraag
dienende
houd je mij wel gaande

onder de paraplu
geniet je van de maan.

Mystificatie

Zo gaat hij schuil
achter een gordijn
van rook,
halve woorden
en vreemde gebaren.

mystificatie
op hoog niveau

van de man
achter het gordijn
weet ik de naam niet eens

of lees ik zo slecht
zijn halve woorden?

Gekken spel

Je speelt het spel
van de 'gek'
met verve.
clowneske gebaren
camoufleren
de ruïnes.
achter de lach
van het masker
breekt je hart
in duizend trieste delen.
ga je door het leven
met ogen
die slechts hunkeren
en handen
die niet meer
kunnen geven.

De laatste schuilplaats

Er werd al vroeg
roet in je eten gegooid
op zoek naar een nest
blijken schuilplaatsen schaars.

noodgedwongen
laat je vragen achterwege
tralies rond je hart gesmeed
verbinding verbroken.

in 't ritme van alle dag
wil je nog wel drijven
naar je taaleiland
niemand kent het wachtwoord.

Relatie-stoornis

Hij zwijgt.
vandaag, gisteren,
te veel maanden, jaren.
zij zorgt,
voor sfeer en brood
bed en bakker aan de deur
en weet
dat herfst op zomer
en lente op winter volgt.

zij is moe.
van bomen en 't bos,
van vragen
en 't antwoord dat niet komt.
ze weet
morgen, overmorgen
ben ik alleen.

hij zwijgt.
kijkt uit
over haar bomen en het bos.
weet geen antwoord
op haar vragen.
wachtend vergrijst de tijd.
hij en zij
alleen.

Machtsstrijd

Deuren staan krom
van oeverloos praten
bloemen
weigeren te bloeien
in een klimaat
van voortdurende spanning

machtsjutters barsten
uit hun voegen
klimmen in torens
en schreeuwen
bepaald onfatsoenlijk
hun heilig gebed

klimmen in torens
betwisten elkaar
in geheime taal
bouwen intriges
koesteren hun ik-jes
zeer zorgvuldig

chantage in meervoud
geheim overleg
de kamers gesloten
de ramen geblind
en buiten

is het spelen
met zoethout.

Collegiaal

Als bij toeval zag ik
dat de kleur van de ogen
van Han
gelijk is
aan de kleur
van de haren
van Han

waarom zag ik niet eerder
de kleurparallelle
aan Han?

terwijl we toch
vaak genoeg
soep samen eten.

Vervreemding

In mijn cocon
verbleken de namen
sterven woorden
prenataal

aan de rand
van het weefsel
in onzichtbare inkt
help, ik verdrink

Omwille van het dagelijks brood

Schalen van vuur
staan gedooft op tafel
speeksel verdroogt
in de mond
verschaald is de aarde
woorden verstomd.

morgen moet ik
mijn geest weer verkopen
heilig epistel van leven
van leven om brood
gezing van een vreemde
ben ik al dood?

Andere gedichten

tussen 17.30 en 8.30 uur.

Bericht van mentaliteitsverandering

Hoog te paard
heb ik gezeten
barricaden bestormd
en altijd geweten
dat na de revolutie
een stille stilte komt

nu graast mijn paard
en spreek ik slechts
met katten en een hond
zeker wetend
dat over hun lippen
het woord emancipatie
nooit komt.

Van zoethout
zijn je lippen
je loopt met halmen
en trilgras op je hoofd
achter zachtbruine tinten
verdringen de tekens
een taal van gloed.

In het tabernakel
van mijn dag
sta je stralend
bijna god
te wezen.

Je naam
die ik
zelden noem
ligt vooraan
in mijn mond.

Het gesprek

Woorden
overvol
van achterland
hangen druppelsgewijs
aan mijn haren

onder de hoed
van voorzichtigheid
verberg ik
gekleurde spiegels
van mijn ogen

geel en rose
raken even in beweging

zeer behoedzaam
open ik mijn mond

staccato
stoot ik
halve woorden
in de lucht.

Afscheid

De deur zal ik
nu maar sluiten
die jij voorheen geopend hebt.

met zachte zekere tred ben je
binnen gekomen
als een goed bekende

koffie en sigaretten
heb ik je gegeven
zoals dat hoort

ons gesprek
had niet de vorm
van een weerpraatje

toen je wegging
was je buiging
vol respect voor mij

en met zachte zekere hand
heb ik de deur gesloten
die jij voorheen geopend hebt.

lichtreclame's
in de straat
vervaagden je schaduw,

alle seizoenen
gaan voorbij
met achterlaten
van hun sporen.

Stuurman

's Nachts
ben ik de ziel van het schip
de ziener van zee,
golven worden geboren
in mijn open oren,
lichten dagen op
onder mijn speurzin

ik tast de duisternis
en peil maanlicht
aan metaaloppervlakten
tijd is wacht houden
bij een zeekaart
koersen naar vreemde doelen
op bodemdiepe waterwegen.

Hoe ik met mijn grote mond
des nachts te vangen ben
onder een hoedje

De god van epen
is begraven
onder al mijn
mea culpa dagen
gijsen en zijn
schuld- en boetespecialisten
heb ik buiten spel gezet.

verdonkeremanen
is sinds lang
mijn sterkste zijde
en in het oerwoud
van mijn stoutste dromen
vergriipt zich
grijs en grauw
in ware zelfspot.

maar als de nacht
in alle zwaarte nader komt
en in de voorplecht
god en alle gijsen geesten
weer vervoert
weet ik van mijn
verdonkeremanen
dan is mijn mond
tot zonsopgang
gesnoerd.

Bij de bundel van Crisje van de Stene

Met één hand
aan de sluis
laat ik je woorden
een voor een
naar binnen druppelen.

zo zwart op wit
als het geschreven staat
durf ik de waarheid
niet te proeven.

ik houd mijn adem in
als een bange kat
benader ik
je gedachten.

Moment

Even in jezelf geloven
even kijken
over de rand van het glas
rekken naar alle kanten
en met je vingertoppen
de grenzen van deze wereld raken.

Verwachting

Het nieuwe jaar
is een dikke ballon
vol gouden zon
vol koude nacht misschien
of als de oude zeppelin
je weet 't nooit.

de tijd lijkt schraal
de nachten lang
achter mijn stem,
'ik ben wat bang'.
verwacht maar wat,
je weet 't nooit

niet alle gras
zal blijven groeien
appels zullen rotten
aan de boom
maar 't opgaan van de zon

is dagelijks een zekerheid
is troost
voor bange nachten.
en alle andere dagen....
verwacht maar wat
je weet het nooit
in deze tijd.